

ENOLETNI PROGRAM OBČINSKE SKUPŠČINE

Na prejšnjem zasedanju občinske skupščine, ko je ta izvolila svojega predsednika, se je novoizvoljeni predsednik RUDI GROSAR s prevzemom dolžnosti najprej zahvalil odbornikom obeh zborov za izkazano zaupanje, nato pa je predložil in objavil enoletni program za nadaljnje delo občinske skupščine.

Odborniki so predloženi program osvojili in potrdili.

Za nadaljnje delo občinske skupščine, ki bo v sedanjem sestavu delovala še eno leto — do novih volitev po delegatskem sistemu — je predsednik RUDI GROSAR kot prvo poudaril skrb za razvoj gospodarstva v občini. Vsa prizadevanja občinske skupščine bodo še nadalje morala biti usmerjena k razvijanju sprejetih gospodarsko razvojnih programov, ko bo popolna izpolnitev teh programov omogočila večanje ekonomske osnove; od nje pa je odvisen tudi uspešen razvoj vseh drugih dejavnosti v občini.

V duhu ustavnih dopolnil naj bi za razvijanje samoupravnih odnosov ustanavljali temeljne organizacije združenega dela (TOZD) povsod tam, kjer so za to dani pogoji; tam, kjer teh pogojev ni, pa se naj samoupravno omogoči neposrednim proizvajalcem odločanje o delitvi ter uporabi ustvarjenih sredstev.

Občinska skupščina bo vse napore vlagala v to, da pride do ustanovitve samoupravne stanovanske skupnosti, da se izdela program stanovanske izgradnje do leta 1977, da se uveljavi v interesnih in krajevnih skupnosti samouprava na delegatskih odnosih ter statut občine uskladi z ustavnimi dopolnili in s tem ustvari pravna osnova za delovanje samoupravnih odnosov.

Tudi v bodoče bo potrebno tesno sodelovanje s samoupravnimi organi in vodstvi delovnih organizacij pri reševanju skupnih družbeno pomembnih vprašanj na področju komunalne dejavnosti, izobraževanja in vzgoje ter otroškega in socialnega varstva. Vzporedno s tem se bodo

RUDI GROSAR: »SODELOVANJE VSEH DEJAVNIKOV V OBČINI PRI SPREJEMANJU IN IZVAJANJU POMEMBNIH NALOG — NAJBOLJ USPEŠNA OBLIKA ZA URESNIČENJE PROGRAMA.«

tudi upravni organi občine morali nenehno prizadevati za čimboljše delovanje v duhu novih ustavnih sprememb in doseči, da bo občinska uprava resnično postala strokovno politični dejavnik skupščine.

Pri odpravljanju socialnega razlikovanja bodo prizadevanja občinske skupščine usmerjena na hitrejši razvoj kmetijske proizvodnje, na uspešno in učinkovito delovanje davčne uprave, njene inšpekcije in drugih inšpekcijskih služb, na odpiranje novih delovnih mest in na uresničenje razvojnega programa kozjanskega

dela občine z gradnjo ceste ter pospeševanje kmetijstva, turizma, obrti in zaposlovanja razpoložljive delovne sile s tega področja.

Uvedba krajevnega samopriskpeva zlasti obvezuje občinsko skupščino v prihodnjem obdobju, da bo še nadalje skrbela za realizacijo že sprejetih obvez glede izgradnje šol v Radečah in Laškem, za izgradnjo otroških vrtcev ter rekonstrukcijo lokalnih cest.

Za uresničenje stabilizacijskih prizadevanj se bo proračunska potrošnja občine gibala na ravni lanskega leta, stabilizacijski programi pa bodo morali biti osnova za podobna prizadevanja tudi na vseh drugih področjih, zlasti v delovnih organizacijah, kjer naj bodo ti čimbolj konkretni in stroškovno opredeljeni.

»Naloge, ki si jih zastavlja občinska skupščina za prihodnje enoletno obdobje, niso majhne. Velike in pomembne so za nadaljnji razvoj naše družbenopolitične skupnosti,« je ob koncu svojega izvajanja poudaril predsednik občinske skupščine Rudi Grosar.

»Njihova rešitev je odvisna od uspešnega sodelovanja, interesa in prizadevnosti vseh: od občinske skupščine, delovnih kolektivov, interesnih in krajevnih skupnosti, od družbenopolitičnih organizacij in društav ter ne nazadnje tudi od vseh občanov naše občine.«

Svojo misel iz podanega programa je predsednik občinske skupščine sklenil z ugotovitvijo, da bo sodelovanje odbornikov v njihovih volilnih enotah, tesna povezava z delegati v krajevnih skupnostih, dogovarjanje ter skupno in enotno nastopanje pri sprejemanju in izvajanju vseh pomembnih nalog s političnim aktivom v občini ter širšimi političnimi aktivimi za območje Laškega, Radeč in Rimskih Toplic dragocen prispevek in najbolj uspešna oblika za popolno uresničenje tega programa.

KULTURA IŠČE POTA DO OBČANOV

Na pobudo občinske konference SZDL Laško je bila sredi februarja 1973 sklicana razširjena seja izvršnega odbora Kulturne skupnosti Laško. Na sejo so bili poleg članov izvršnega odbora kulturne skupnosti vabljeni delegati občinskih vodstev političnih organizacij, občinske skupščine, nekaterih delovnih organizacij in krajevnih skupnosti, občinski svet zveze kulturno-prosvetnih organizacij Laško, centralnih osnovnih šol, tiska in drugi.

Od 34 vabljenih se je seje udeležilo 19.

Na podlagi uvodnih misli, ki jih je podal predsednik izvršnega odbora ter vabilom priloženega gradiva, je bila podana dovolj bogata podlaga za razpravo. Ker je bila seja sklicana z namenom, da se oceni dosežanje delo kulturne skupnosti in njen vpliv na kulturno življenje v občini ter da se hkrati ocenijo možnosti in potrebe po nadaljnji vlogi kulturne skupnosti pri usmerjanju kulturnih dejavnosti, je bila razprava dejansko zelo bogata in konkretna. K razpravi so svoj delež prispevali skoraj vsi navzoči.

Iz celotne razprave smo lahko povzeli dokaj konkretna stališča. Povzetek teh stališč je naslednji:

● Kulturna skupnost je v letu in pol svojega delovanja nedvomno opravičila svoj obstoj. Kljub dokajšnjim težavam ob začetku delovanja, brez potrebnih izkušenj, je skušala z lastnim programom vsaj delno usmerjati razvoj kulturnih dejavnosti. Ni bila samo zbiratelj programov posameznih zavodov, knjižnice, društev, zborov itd., pač pa je za lastni program skušala dobiti izvajalce. V svojih prizadevanjih sicer ni v celoti uspela, je pa napravila v tem pogledu prve vzpodbudne korake.

● Osnutek programa je bil dan v javno razpravo delovnim organizacijam, krajevnim skupnostim, društvom, godbam itd. Odziva skoraj da ni bilo, ob realizaciji programa pa se je pokazalo, da udeležba na kulturnih prireditvah ni bila najboljša.

● Finančna sredstva so bila izvajalcem programa do določene mere zagotovljena. Večja finančna gotovost je pogojevala tudi večjo aktivnost. Sredstva za 1972. leto so bila dodeljena koristnikom na podlagi meril in ne več pavšalno, o koriščenju teh sredstev je bilo treba kulturni skupnosti poročati. Kulturna skupnost je torej deloma že izgubila značaj proračunskega razdeljevalca sredstev in je koriščenju dodeljenih sredstev vezala na realizacijo programa s sklepanjem pogodb.

● Kultura ni v dovoljni meri približana delavcu, občanu. V nadaljnjem programiranju je treba zato zastaviti vse sile v takšni meri, da bodo kulturne dobrine, ki jih lahko nudimo, dostopne slehernemu občanu. Istočasno in s prav takšno intenzivnostjo je treba poiskati tudi pota in načine, kako pri občanih vzbuditi tudi večje zanimanje po kulturnem življenju, po kulturnih dobrinah.

● Organizacije združenega dela, sindikati, krajevne skupnosti, samoupravni organi, vodilni delavci in drugi, vprisanju kulture, dviganju kulturne ravni delavcev, občanov ne posvečajo dovolj pozornosti. V bodoče je treba navezati tesnejše stike predvsem s sindikati, ki naj postanejo osnovni nosilci kulture v organizacijah združenega dela ter desna roka kulturne skupnosti.

● Mladina ni vključena v dovoljni meri v kulturno življenje, čeprav so možnosti dane za to ugodne možnosti, niti kot aktivni izvajalci programa niti kot koristniki kulturnih dobrin. Da bi bila potreba po kulturi prisotna pri vseh starostnih kategorijah ljudi, je potrebno začetki z osnovno vzgojo že pri mladini.

● Delegatsko načelo pri kulturni skupnosti ni zastopano v dovoljni meri, saj v skupščini te interesne skupnosti npr. sploh ni delegatov krajevnih skupnosti, premajhno je število delegatov neposrednih proizvajalcev. Posamezni člani skupščine so v skupščini le zato, ker so bili v skupščino imenovani, ne da bi za svoje delo in zastopstvo komu odgovarjali, ne da bi zagovarjali program ali potrebe po kulturi delavcev, občanov, samoupravnih organov in drugih predlagateljev, ki so jih v skupščino imenovali.

● Z zakonom zagotovljena sredstva naj bi služila predvsem za realizacijo kulturnih programov, to je za osnovno dejavnost.

Velike potrebe po investicijah pa je treba opuščati predvsem zato, ker za te namene ni potrebnih finančnih virov. Zato se del sredstev, namenjenih za osnovno dejavnost, preusmerja v investicijske naložbe. Zato bo treba poiskati dodatne vire za investicije preko občinskega proračuna in preko organizacij združenega dela. Družbeni dogovori naj bi tudi sicer postali pogostejša oblika izvajanja programa kulturne skupnosti.

Stališča, izoblikovana na razširjeni seji izvršnega odbora Kulturne skupnosti Laško so torej dokaj jasna in konkretna in bi morala biti osnovno vodilo vsem, ki lahko kakorkoli vplivajo na to, da kulturno življenje na območju občine še poživimo ter da postane potreba po kulturi sestavnimi del našega življenja.

P. AJDNIK

Z OBČNEGA ZBORA TVD PARTIZAN RIMSKE TOPLICE

Vz gledna dejavnost

Na občnem zboru Društva za telesno vzgojo Partizan Rimske Toplice je bila nedvomno najbolj splošna in tudi najbolj enotna ugotovitev, da se je delo v tem kraju na področju razvoja telesne vzgoje in športa v zadnjem letu močno razmahnilo. Takšno delo je omogočila predvsem nova telovadnica v novi osnovni šoli.

Iz podanih poročil predsednika, tajnika in blagajnika je možno zaključiti, da nova telovadnica še ni vse, da je z njo podana le tista osnovna baza, ki kot temeljni pogoj omogoča kvalitetno delo skozi vse leto.

Na občnem zboru je bila dana tudi javna zahvala kolektivu osnovne šole, predvsem pa še ravnateljstvu, ki je brez posebnih pomislekov dalo za ves prosti čas telovadnico v uporabo telesnovzgojnemu društvu.

Iz blagajniškega poročila veje čisti duh amaterizma, saj ni bilo za delo v Partizanu nikomur izplačan niti dinar v obliki honorarja, nagrade, da so bila sredstva uporabljena predvsem za nakup opreme in rekvizitov, za izvedbo tekmovanj in za udeležbo na občinskih in republiških prvenstvih.

O konkretnem delu je poročalo tudi 10 vodij sekcij. V vseh sekcijah je v preteklem letu aktivno sodelovalo 130 članov, medtem ko je bilo v društvu včlanjenih 150 članov. V 1972. letu so delovale naslednje sekcije: za odbojko, namizni tenis, plavanje, košarko, karate, telovadbo za pionirje in pionirke, nogomet, smučanje, rekreacija članov in članic. V dobrih 4 mesecih, odkar koristijo novo telovadnico, so bila v njej že tudi naslednja tekmovanja: republiško mladinsko prvenstvo v karateju, košarkarski turnir v počastitev Dneva republike in novoletni odbojkarški turnir.

Glavno vodilo društva je bilo, da približa telesno kulturo in šport res

širokemu krogu občanov. To jim je brez dvoma tudi v dokajšnji meri uspelo. Pri tem ne smemo prezreti tudi nekaj zelo dobrih uvrstitev karateistov. Le-ti so bili najbolj uspešni, saj so na ekipnem prvenstvu Slovenije v karateju — budokai slog zasedli 4. mesto, na republiškem prvenstvu posameznikov so si tekmovalci iz Rimskih Toplic priborili dve tretji mesti, na republiškem mladinskem prvenstvu posameznikov, ki je bilo v Rimskih Toplicah pa so domačini zasedli eno tretje, tri druga in dve prvi mesti.

Več kot 10 prijateljskih srečanj so imeli tudi nogometaši v malem nogometu, nadalje košarkarji, namiznoteniški igralci pa so kot ekipa na občinskem prvenstvu dosegli pri mladineh prvo mesto, člani pa so bili drugi.

Na občnem zboru je bila predsedniku društva doktorju Samu Pečarju podeljena tudi plaketa — posebno priznanje, katero mu je podelila republiška zveza za telesno kulturo za njegov pomemben prispevek k razvoju telesne kulture, predvsem pa še za njegova prizadevanja v republiškem merilu, da bi se ustanovil poseben sklad za boj proti alkoholizmu.

Delo TVD Partizana Rimske Toplice je bilo v preteklem letu več kot zadovoljivo. Da bi bilo lahko društvo tudi v tem letu vsaj tako delovno kot v preteklem letu, je vodstvo društva zaupano istemu upravnemu odboru. Pred društvom stojita predvsem dve pomembni nalogi: v vrste Partizana je treba vključiti še več občanov, od najmlajših do starejših članov, in kot druga naloga, da je treba več članov društva usposobiti za kvalificirane strokovne kadre, ki bodo sposobni in kos novim nalogam.

P. AJDNIK

A K V A R E L I

GOCA KALAJDŽISKEGA

PROF. MILENA MOŠKON

Goce Kalajdžiski je vsem nam poznan kot uspešni likovni pedagog in kot slikar ikon. Teh je doslej naredil že precej in si z njimi ustvaril posebne slikarski sloves.

Svet njegovih ikon je namreč tak, da je za marsikoga zanimiv in privlačen, pa čeprav se vizije v tem svetu porajajo iz navidez tuje srednjeveške bizantinske ikonografije.

Vse kaže, da je Goce Kalajdžiski spoznal poslanstvo tega svojega slikanja že ob prvih srečanjih z restavratorskim delom na makedonskem srednjeveškem slikarstvu. Tam je namreč ob spoznanju klasične spomeniške tradicije najlaže poiskal svojo usmeritev v sodobnejšo slikarsko estetiko in jo začel realizirati z zadržano temperamentnostjo, deloma v odvisnosti od lastne miselnosti in pridobljenega znanja.

PLANINA PRI SEVNICI
(Foto: Viktor Berk)

S svojo figuraliko na ikonah — kot simbolom kompozicijskega koncepta, v patiniranih harmoničnih barvnih in svetlobnih elementih posreduje Kalajdžiski tiste etične momente, zaradi katerih imajo njegove ikone poseben pomen. Tu ne gre za majestetična božanstva ali patetične aristokrate, pač pa za tiste človeške heroje, ki znajo svoja čustva zadrževati — pa najsi so srečni, ali pa trpeči od bolečin. In na ta način zna Kalajdžiski psihozo oživiljanja umetnostne dediščine mojstrsko po-

vezovati s svojim lastnim sporočilom. Zato lahko rečemo, da je Goce Kalajdžiski pri slikanju ikon doslej zadržal osnovni, starinsko intonirani smiselni koncept z dodatkom svoje, za nas še zanimivejše in še bolj poglobljene vidne slikarske predstavitve.

Na nedavni razstavi v Laškem smo spoznali povsem drugačen slikarski program Goca Kalajdžiskega. Ta program je za nas nov, ni pa nov za slikarja, ki je prav s tem načinom slikanja pričel svojo slikarsko pot in je tudi svojo prvo razstavo v Skopju namenil izključno akvareloom. Goce sam pravi, da je resno jemal nauke svojih učiteljev, ki so trdili, »da vsakdo, ki zna dobro slikati z akvareloom, brez težave obvlada tudi druge slikarske tehnike«.

Nikakor ni presenetljivo, da se je Goce v Sloveniji šele po dolgoletnem slikanju ikon odločil za akvarelno tehnični način. Za to moramo iskati vzroke v njegovem prilagajevanju novemu ambientu in dejstvu, da je bilo treba tisto notranjo slikarsko moč usmeriti v prezentacijo njemu že znanega in se šele vzporedno s tem seznanjati s tipičnostjo obdajajoče resničnosti.

Zato je čisto razumljivo, da se je Goce Kalajdžiski šele zdaj odločil za slikanje motivov iz kraja, kjer živi. To so tisti kraji, ki so že v preteklih stoletjih privlačevali zaradi svoje pomebnosti in lepote neštete slikarje.

Tudi Goce Kalajdžiski je prišel v te kraje od drugod. Pa je tu zaenkrat ostal za vselej. Zadržala ga je vsa tista človeška privlačnost domačinov in vsa tista pokrajinska lepota, ki ga varuje pred tehničnizacijo in ga spodbuja k uspešnemu slikarskemu delu.

Njemu je bila taka dovzetnost za vse, kar je v prirodi lepega, blizu že od preživljanja prvih otroških let ob Prespanskem jezeru in kasneje drugod v Makedoniji. Prav slikovitost makedonskih pejsažev je razgibala slikarjevo razpoloženje do tistih vrednot, ki jih slikarstvu nudi lepota pokrajine, zato smo tudi na tej razstavi lahko občudovali slikarjeve koloristične zapise o lepotah njegove rodne zemlje.

Pri nas je to dovzetnost za pokrajino Kalajdžiski še stopnjeval in še bolj kultiviral. Ko je začel na Marofu slikarsko uresničevati ta svoja nagnjenja, je začel tudi naš svet prelivati v barvitost svojih akvarelov. Tako je področje Planine prenesel po daljšem spoznavanju in opazovanju v svoje slikarstvo. S svojimi akvareli je Kalajdžiski namreč doka-

zal, da je zdaj njegova slikarska izpoved namenjena predvsem vrednotenju določenih predelov naše zemlje, zlasti njenemu spreminjajočemu se in izginjajočemu okolju in življe-

MOTIV IZ SLOVENSkih GORIC
(Foto: Viktor Berk)

nju. Pri tem se zadržano slikarjevo razpoloženje srečuje z objektivnostjo in predvsem razumsko harmonijo vsebinskih vidikov.

Z motivnim izhodiščem v arhitektonskih razvalinah skuša avtor brez sentimentalnosti samo opozarjati na minljivost, ki jo lahko doživi tudi najbolj monumentalna skladnost spomeniškega Jurkloštra. Slikarjev interes je namreč usmerjen zlasti v zavzetost za sedanjim in bodočim napredkom gospodarstva v Jurkloštru in njegovi okolici.

Kalajdžiski se s svojimi akvareli predstavlja zlasti kot slikar kolorist. Osnova njegove akvarelne vizije je v glavnem v barvi in svetlobi ter v prosojnosti s soncem obsejane atmosfere, brez tistega togega risarsko realističnega likovnega predstavljanja.

Za nas so njegovi akvareli z motivi naših krajev še posebno dragoceni. Znova nas opozarjajo na življenje v svetu, ki je bil in je še vedno lep. Opozarjajo pa nas tudi na slikarsko osebnost, ki s svojimi hotenji ustvarja vizuelno zanimive, likovno prilagojene akvarelne slike in s tem želi nadaljevati zgodovinsko zapuščino vedutnega slikarstva pri nas.

Zelimo si še več takih akvarelov!

naše delo 3

H R E P E N E N J E (5)

Pod sliko je viselo obrnjeno ogle-
dalce.

Kot dotik žarečega železa na telesu so na njem vdolbene številke 11299 žgale v svetlobo dneva, ki se je porajal. In ob misli, koliko trpljenja in strahot je neustavljivo sprožila vojna vihra, ki je zlomila tudi njuno mladost, so ji privrele solze na oči.

Niz čustev se včasih globoko zajé v človeka. Tako je bilo tudi pri njej. Vendar je čutila, da jo nekaj nenehno približuje spoznanju, da je življenje močnejše od spominov.

Potem se je v njej nekaj sprostilo.

* * *

Ali ni novi čas pretrgal tesne vezi, ki so človeka nekoč oklepale v tirnici neke lažne morale in obrabljenih tradicij?

Pred ničimer se ji ni treba sramovati, pred nikomer povestiti oči.

Nikogar in ničesar ni poteptala z rojstvom svojega otroka.

Črv vesti pa je glodal dalje...

...Nikogar nisi poteptala z rojstvom svojega otroka, dokler ostane dejanje zavito v skrivnost dveh bitij enakih misli.

Misel pa je krhka kot sreča in se lahko zdrobi kot steklo, si je plaho odgovorila.

* * *

Stopila je k oknu. Rahla megla je še ležala na gladini morja. Skoznjó so prodirali žarki jutranje zarje in tiho budile dan.

Hitro se je uredila in z naglimi koraki odhitela na delo. V delu je spet našla svoj mir.

Naslednje dni je čakala na sinovo sporočilo. Veselila se je njegove vrnitve. Za kratak čas se bo življenje lahko vrnilo na pot preteklih let.

Skrbno je pripravila njegovo sobo. Tudi šah je položila na mizo. Vsega tega ni pripravljala le površinsko, temveč s prizadetostjo matere. V njej se je širila tudi bojazen, da bi fant spremenil svoje namene. Potovanje je reš dolgo, pa kaj bi razdalja mlademu študentu!

Prav v času, ko željno koga pričakuješ, prebujáš v sebi mnogotere spomine in misli. Zato je danes pohitela domov. V poštnem predalu mora biti sinovo pismo. Kar mladostno se je povzpela prek stopnic in že ob zadnji zaslučila belo ovojnico.

Vsa srečna je dvignila pismo iz omarice, ne da bi ga pogledala, in odklenila vrata. Torbico in pismo je položila na mizo in presenečena ugotovila, da to ni sinova pisava.

Odprla je pismo in brala:

— Usoda je hotela, da se mi je v knjigi življenja odprla najlepša

stran. Najinega dogovora sam ne bom nikoli porušil. —

S spoštovanjem prof. Boris Bregan.

* * *

Strmela je v pismo in napisane besede so lebdele pred njo kot sence v mraku. Še in še je brala in vsrkala vsako besedo. Potem je list položila na mizo.

Nič več ni bilo v njej zbeganih dvomov in upanja. Resnica je mnogokrat v življenju največje breme. Usodno je povezana z vsakim dnevom in dejanjem našega življenja.

Stara stenska ura je tiktakala čas. Alenka je stopila k oknu. Njene oči so spremljale polet galebov. Ali je primerjala utesnjene vezi, ki še obdajajo naše življenje, z brezmejno širino morja in svobodno ptico?

Stala je ob oknu še tedaj, ko je vse ovila noč.

Nenadoma je pozvonilo. Odhitela je k vratom.

Na pragu so jo objele sinove roke in pozdrav »Mamek, tu sem!« je napolnil prostor. Ko je sin v predverju odlagal prtljago, ga je še enkrat objela. Hotel jo je presenetiti, a tudi ni bilo časa, da bi jo obvestil, ji je razlagal.

»Sleci plašč!« je kakor brez misli dodala in odhitela v kuhinjo, kjer je z naglico spravila pismo v žep. Srce ji je utripalo do grla. Potem si je olajšano oddahnila.

Čudno so mnogokrat prepletene usode ljudi.

Sedla sta v prijeten kot sobe, kjer pogled na osvetljeno pristanišče razvedri in toplo poveže vsak razgovor.

Kot da se je osvobodila vseh vezi, je oživila, ko ji je sin pripovedoval o svojem študiju in medtem glavo naslanjal na njeno ramo. S prizadevnostjo je sledila njegovi mladostni vnemi. Ko je dvignil glavo, je uprla pogled v njegove s svetlobo napolnjene oči in čutila, da je vesel in zadovoljen. Utrujen je kmalu legel k počitku.

Še dolgo v noč se je utapljala v mislih, dokler je ni objel spanec s svojo globoko tišino.

III. del

Spet je bila Alenka sama v njunem domu. S terase je gledala v utripajoče zvezde na nebu. Zrla je vanje, kot bi se izpovedovala nekemu, ki jo posluša z mirom in razumevanjem. Spomnila se je nenehnega veselega sinovega pripovedovanja, ki je tri tedne napolnjevalo njun dom. Ob slovesu ga je z vso močjo stisnila k sebi, da je fant občutil njeno razburjenost in dejal: »Mamek, obišči me, da ne boš samevala te mesece! Spoznala boš tudi prijetno dru-

žino, pri kateri prebivam. Vidiš, šele zdaj sem se spomnil, da te gospodinja lepo pozdravlja.«

Od presenečenja se je za pozdrave pozabila zahvaliti. Fant jo je pogledal in ji vprašujoče zrl v obraz.

»Mamek, kar sebe sem dopolnjeval vse dni doma, ti pa si mi samo stregla in pripravljala toliko tega, da se boš komaj odpočila za menoj. Tako si bleda in to vidim šele zdaj, ko se vračam,« je dejal v želji, da bi njegove besede ne zvenele v žalostno slovo.

»Kar vse je v redu, sine. Tudi pri nas sedaj sonce ne greje tako, da bi me obarvalo.« In si je še tesneje zapela plašč, ki ga ji je burja ovijala okoli telesa.

Vztrajno se ji je ponavljala misel, da je pismo, ki ga je prejela tik pred sinovim prihodom domov, za zdaj pokrilo vsa vprašanja.

Pogledala je na uro. Streslo jo je, saj je že nekaj časa neogrjnena premišljevala zrla v noč in mravljinca so ji zagomazili po hrbtu. Vrnila se je v sobo, vzela stolček in ga približala ognjišču, da bi se ogrela. Sprijaznila se je s tem, da naj čas oblikuje sinovo in njeno nadaljnjo življenjsko pot. Hrati pa je čutila, da se ji s sinovo zrelostjo vztrajno, kot odsev ognja na ognjišču, ki plapolja zdaj tu pred njo, približuje dan, ko bo stvar dozorela v nujno dokončno izpoved.

Legla je. Jutri bo treba v ranem jutru na delo. Nadomeščala bo še kolegico, ki skrbi za svojega dojenčka. Jutri bo navrgla dve uri, da bo za kolegico in otroka dan manj naporen in lepši.

Kljub prizadevanju, da bi zaspala, je sen ni objel. Štela je votle udarce ure, ki so od nekje oddaljeni, zamolklo padali v nočni čas. Dremajoč se je prebudila od topih bôlečin, ki so jo težile že večkrat.

Porajal se je dan in izmučena se je odpravila na delo. Še tako veliko neugodje je splahnelo v njenem delovnem okolju, ki jo je kot že tolikokrat prej objelo v celoti. Nešteto krat v enem dnevu se je dvignila od zdravniškega predpisa in zbrano segla na police in predale z lončki, steklenimi cevkami, škatlicami in stekleničkami, napolnjenimi z zdravili, ki so bolnikom na oddelkih bolnišnice vračale zdravje. Neutrudljivo je spremljala delo, ki je potekalo v kletnih prostorih bolnišnice, kamor ni nikoli posijalo sonce, četudi je zgoraj kot bleščeče zlato ozarjalo pokrajino.

(NADALJEVANJE SLEDI)

800 LET JURKLOŠTRA (18)

Odstavljeni prior Johannes je še naprej živel v samostanu, je pa bil zaradi odstavitve zelo žalosten. Mihael je zato napisal spis v 15. poglavjih z naslovom »Tolažba odstavljenega priorja«. Ta spis se je razširil v več prepisih in po več kot 300 letih so ga s še drugim Mihaelovim spisom, ki ima versko vsebino, celo natisnili v Regensburgu v Nemčiji (leta 1723).

Mihael se med Avstriji ni dobro počutil, ker ni obvladal dobro nemščine. Že po enem letu je prosil za razrešitev in predlagal, naj na njegovo mesto ponovno postavijo Johannesa. Vrhovno predstojništvo kartuzijancev je tej prošnji ugodilo in Mihael se je vrnil v Prago. V času po vrnitvi v Prago, torej leta 1387, je napisal obsežen spis politične vsebine »O štirih glavnih vrlinah za vzgojo vladarjev«. Te štiri vrline so po Mihaelovem mnenju: modrost, zmernost, pravičnost in pogumnost; o vseh se je na široko razpisal in nam tako podal moralno-politično podobo tistega časa. Spis je zbudil precej pozornosti in celo v lanskem letu so ga v Salzburgu ponatisnili. Vsi Mihaelovi spisi so pisani v latinščini.

Okrog leta 1391 je prišel Mihael za priorja v Jurklošter in ostal v tej funkciji do svoje smrti 27. septembra 1401, ter je gotovo tu pokopan.

Zanimivo je, da ga neznanje nemščine ni oviralo pri službi priorja v Jurkloštru. Ali se je morda v tem času že naučil nemščine, ali pa v Jurkloštru nemščina ni bila toliko potrebna, saj so bili lahko tudi slovenski menihi, pa tudi Italijane najdemo med njimi. Za časa svojega bivanja v Jurkloštru je Mihael opravljaval še razne druge funkcije v kartuzijanskem redu, tako je bil npr. vizitator (inšpektor) za druge kartuzijanske samostane, pa tudi pri vrhovnem redovnem predstojništvu, ki je bilo tedaj v žičkem samostanu, je opravljaval razna opravila. Zapis v eni izmed knjig jurkloštrske knjižnice hvali Mihaela kot velikega strokovnjaka in poznavalca cerkvenih pisateljev.

Največji med jurkloštrskimi pisatelji je bil pa Nikolaj Kemf (Kempht) ali Kemft (Kempht), doma iz Strasburga (Francozi pišejo Strasbourg, latinsko Argentina), mesta ob francosko-nemški meji. Tedaj je pripadalo mesto nemškemu cesarstvu, sedaj pa je pod Francijo, tako da ne moremo reči, ali je bil Nikolaj Nemeč ali Francoz; podpisoval se je kot Nikolaj iz Strassburga (latinsko Nicolaus de Argentina). Rojen je bil leta 1397, študiral na dunajski univerzi, kjer je dosegel naziv magistra svobodnih umetnosti in filozofije, nato je sam

na tej univerzi poučeval te stroke. V starosti 43 let je leta 1440 vstopil v kartuzijanski red v kartuziji Gaming na Nižjem Avstrijskem. Leta 1447 je prišel Nikolaj Kemf prvič v Jurklošter in bil tu izvoljen za priorja; v tej funkciji je ostal do leta 1451, ko se je vrnil v Gaming, kjer je bil nekaj let prior. Od 1462 do 1467 je bil prior v kartuziji Pleterje na Dolenskem, ki so jo v začetku 15. stoletja ustanovili celjski grofje. Iz Pleterij je prišel spet v Jurklošter in bil tukaj prior 23 let (1467—1490). Ko je bil že 93 let star, je prosil za razrešitev; vrnil se je v Gaming, kjer je umrl 20. novembra 1497 v starosti 100 let.

SLIKA JURKLOŠTRA NA VISCHERJEVEM ZEMLJEVIDU ŠTAJERSKE 1678 — RISANA JE BOLJ PO SPOMINU IN PO DOMISLJIJI

Nikolaj Kemf je napisal večje število spisov. Za 27 spisov je točno ugotovljeno njegovo avtorstvo, za 9 nadaljnjih spisov pa njegovo avtorstvo samo domnevajo. Da so ti spisi večinoma verske vsebine, je razumljivo, nekaj med njimi ima pa tudi jezikoslovno, filozofsko in pedagoško vsebino. Vsi spisi so bili napisani v latinščini, nekatere pa je že pisec sam prevedel v nemščino. Tiskanje knjig je bilo v teh letih sicer že znano, toda tiskarne so bile še redke in predvsem po samostanih so knjige še naprej prepisovali, tako tudi omenjene spise, vendar je bilo eno delo Nikolaja Kemfa že za časa njegovega drugega bivanja v Jurkloštru (okr. 1470) natisnjeno v Baslu v Švici kot samostojna knjiga. Po več kot 300 letih so natisnili v Regensburgu v letih 1724—1735 še 3 njegove latinske spise. Kemfov pedagoški spis »O pravem namenu in redu učenja...« se je učenjakom zdel toliko pomemben, da so ga še leta 1894, torej skoraj 400 let po njegovi smrti, prevedli v nemščino in natisnili v nemški pedagoški zbirki. Prav je, da se sedaj po tolikih stoletjih spomnimo Nikolaja Kemfa, ki je bil po rodu sicer tujec, je pa 32 let živel med Sloven-

ci, od tega 27 let v Jurkloštru, tako da je marsikateri izmed njegovih spisov nastal v naših krajih.

Taki pisatelji so torej delovali v Jurkloštru, pa o njih dosedaj ničesar nismo vedeli. Pisali so vsi v latinščini, tedanjem kulturnem jeziku, njihovi spisi so bili predvsem verske vsebine, nekateri so pa imeli tudi zgodovinsko, filozofsko, slovnično, vzgojeslovno in celo politično vsebino. Po svetu so ti pisatelji bolj znani kot v naših krajih, saj o njih večkrat pišejo in pri tem vedno navedejo, da so delovali v Jurkloštru. O priorju Mihaelu iz Prage je nek znanstvenik leta 1959 napisal v Ameriki celo doktorsko disertacijo, kjer je objavil tudi njegov spis »O štirih glavnih vrlinah za vzgojo vladarjev«; vse to so lani v Salzburgu ponatisnili. Knjige teh pisateljev so raztresene po raznih knjižnicah po svetu, v naših krajih pa zelo malo.

Vprašali boste, kaj se je zgodilo z jurkloštrsko knjižnico. Za žički samostan smo že slišali, da je ob koncu 15. stoletja imel 2000 knjig, večinoma rokopisnih. Jurklošter ni bil tako velik samostan, zato lahko rečemo, da jih je bilo morda polovico manj, torej okrog 1000. Ob ukinitvi kartuzijanskega samostana ob koncu 16. stoletja so vso imovino prevzeli jezuiti in tako so knjige prišle v jezuitski kolegij v Gradcu; ob razpustu jezuitskega reda pa jih je verjetno dobila štajerska deželna knjižnica v Gradcu, kjer bi jih morda še kaj našli, če bi jih kdo iskal.

Po posebnem naključju so se ohranile 3 rokopisne knjige iz jurkloštrske samostanske knjižnice (pisane v latinščini) in se sedaj nahajajo v Ljubljani. Jurkloštrski menihi so jih posodili kartuzijanom v samostanu Bistri, ko pa je bil kartuzijanski samostan v Jurkloštru ukinjen, so knjige ostale v Bistri. Ko je ob koncu 18. stoletja cesar Jožef II. razpustil Bistro, so knjige prišle v tedanjo Licejsko knjižnico v Ljubljani. Sedaj so v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, ki je naslednica nekdanje Licejske knjižnice.

Eno od teh knjig smo že omenili, to so spisi meniha Sifrída. Druga knjiga je velika, meri 35 × 25 cm, ima 100 pergamentnih listov in je vezana v lesene platnice. Knjiga vsebuje življenjepis Katarine iz Siene, kakor ga je spisal Rajmund de Veneis. Na zadnji strani knjige je napisano: »Končana je legenda sv. Katarine, device Sienske, po rokah patra Bernarda kartuzijanskega reda v dolini sv. Mavricija v Jurkloštru.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE

ZA ČAS OD 16. APRILA DO 15. MAJA 1973

DEŽURNI ZDRAVNIK

V APRILU 1973

V MAJU 1973

BABURAK-GRAKALIĆ		
dr. VESNA	17., 24.,	8., 11., 12., 13., 15.
DOLANC dr. JOŽE	19., 26.,	3., 4., 5., 6., 10.,
PEČAR dr. SAMO	16., 23., 30.,	1., 2., 7., 14.
VELIKONJA dr. TONE	18., 25., 27., 28., 29.	9.,
VURNEK dr. BRANKO	20., 21., 22.	

Potrebni obiski na domu naj se naročajo pri posameznih zdravnikih v času njihove ordinacije.

Zdravnik, ki nastopi ob delavnikih ob 19. dežurno službo, je doma v stalni pripravljenosti od 14. do 19. ure.

GIBANJE PREBIVALSTVA V OBČINI

POROKE:

LAŠKO:

— JELENC Ivan, kmet, Dol pri Laškem in BREČKO Marija, poljedelka, Vrh nad Laškim;

RADEČE:

— LAZAR Mihael, delavec, Svibno in KMETIČ Marija, gospodinja, Borovak;

SMRTI:

JURKLOŠTER

— KOZMUS Alojz, (68), kmet, Mišji dol 13;
— PAVLINC Ivana, (74), upokojenka, Velike Gorelce 11;

LAŠKO:

— BREČKO Marija, (86), gospodinja Rečica 5b;
— UZMAH Franc, (63), kovač, Rečica 48;
— GORIŠEK Marija, (74), gospodinja, Brstnik 12;
— RIFL Matevž, (74), upokojenec, Brezno 1;
— KACIČ Rozalija, (74), gospodinja Debro 34;
— KACUN Marija, (51), gospodinja, Rečica 1;
— MOHORKO Emilija, (83), upokojenka, Laško 45;
— LESNIK Terezija, (64), gospodinja, Rečica 24;

RADEČE:

— MEDVEŠEK Jože, (70), upokojenec, Močilno 16;
— UDOVČ Ana, (69), gospodinja, Radeče 35a;

RIMSKÉ TOPLICE:

— ŽELEZNIKAR Ivan, (62), upokojenec, Lokavec 22;

IZ ZAKLADNICE LJUDSKE MODROSTI

VREMENSKI PREGOVORI

APRIL

Če sončen je april in suh,
bo maj za lepo vreme gluš.

Če v aprilu rado grmi,
slane se bati več ni.

Če je na Jurjevo sončno, toplo,
kot poletni toča in suša soparna.

Če na Marka bliska, grmi,
slane, pozebe se bati več ni. (25.)

Če v dežju drevo cvete,
nikdar sadja ne daje.

Slana v aprilu je bolj nevarna,
kot poletni toča in suša soparna.

Če penica poje preden trta brsti,
se kmet dobre letine veseli.

April deževen,
kmet ne bo reven.

Kadar murva že brsti,
slane več se bati ni.

ČLANICE - STRELKE ZA DAN ŽENA

Tudi članice — strelke so dostojno praznovale svoj praznik DAN ŽENA, saj se jih je kar 27 pomerilo v tekmovanju z zračno puško v soboto, 10. marca 1973 v Sedražu.

Da prav nič ne zaostajajo v kvaliteti za moškimi, kažejo doseženi rezultati, ki so:

EKIPNO:

Prvo mesto, prehodni pokal in pokal v trajno last ter diplomu je že drugič osvojila ženska ekipa iz Hrastnika s 1252 krogi, drugo mesto občinska ekipa Laško z diplomu s 1227 krogi, tretje mesto z diplomu pa ekipa SD »Stane ROZMAN« Laško s 1060 krogi,

POSAMEZNO:

Prvo mesto je osvojila ŠUSTER Nada, iz Hrastnika s 330 krogi (6×10), drugo mesto Joža KOŽAR, iz Papirnice Radeče s 330 krogi (2×10), tretje mesto OSTROVRŠNIK Štefka, iz Hrastnika s 319 krogi, četrto mesto KIRN Tončka, iz Hrastnika s 314 krogi, peto mesto HOMŠEK Nevenka, iz SD Sedraž s 312 krogi — vse od 400 možnih itd.

Predsednik krajevne skupnosti Sedraž tov. Franc SEME je v pozdravnem govoru zaželel tekmovalkam dobrodošlico, mnogo športnega užitka in čimboljših rezultatov, predsednik sodniške komisije tov. Vinko LAVRINC pa je tekmovalkam podelil nagrade in priznanja in jih povabil na skromno zakusko z zabavo, ki se je zavlekla pozno v noč.

Za darila, popestritev prireditve in pomoč pri organizaciji tekmovanja, se organizatorji iskreno zahvaljujejo vsem podjetjem v Radečah in Pivovarni Laško.

JOŽE OMAHNA

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE VETERINARSKÉ POSTAJE LAŠKO

ZA ČAS OD 14. APRILA DO 14. MAJA 1973

1973	Zivinozdravnik	Telefonska številka
14. 4. do 16. 4.	Dr. Malenšek Slavko, Laško	73-996
21. 4. do 23. 4.	Dipl. vet. Vahtar Boris	(Klicati LM Radeče)
28. 4. do 30. 4.	Dipl. vet. Zeleznik Egon	Laško, Strmca 6
1. 5. do 3. 5.	Dipl. vet. Zeleznik Egon	Laško, Strmca 6
5. 5. do 7. 5.	Dr. Malenšek Slavko, Laško	73-996
12. 5. do 14. 5.	Dipl. vet. Vahtar Boris	(Klicati LM Radeče)

Dežurstvo v zgoraj navedenih dneh traja od 12. ure prvega dne do 7. ure zjutraj tretjega dne.

Dežurni veterinar opravlja umetno osemenjevanje v času dežurstva na poziv lastnika plemence na določenem mestu.

»Naše delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Lev TIČAR — Uredništvo in uprava: Laško, Ulica Borisa Kraigherja 2, telefon 73-045, interna številka 4 in 007 — Cena za vsako številko 1 din — Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško št. 50710-637-55419 — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — Tisk in klišei AERO kemična in grafična industrija Celje
— Glasilo je oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov na podlagi mnenja Republiške sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije (št. 421-2/72 od 24. novembra 1972)